

Zienswijze

Geacht college,

Op 1 november 2016 hebben de gemeenteraden van de gemeenten Onderbanken, Nuth en Schinnen (hierna: ONS) een herindelingsontwerp vastgesteld dat gericht is op de wens tot vrijwillige herindeling in de vorm van een samenvoeging van de ONS gemeenten.

Op 2 november 2016 is het herindelingsontwerp gedurende 8 weken ter inzage gelegd en is eenieder in de gelegenheid gesteld om binnen voornoemde termijn een zienswijze in te dienen. Uit het ontwerpbesluit herindelingsontwerp, lid 4, pagina 7 alsmede uit pagina 74 van het herindelingsontwerp, volgt dat in het bijzonder de omliggende gemeenten en andere relevante partners actief worden benaderd om hun zienswijze kenbaar te maken en het herindelingsontwerp aan hen wordt toegezonden met het verzoek eventueel een zienswijze in te dienen.

De gemeenteraad en het college van Burgemeester en Wethouders van Valkenburg aan de Geul behouden zich het recht voor deze zienswijze nader aan te vullen.

Herindeling als kans voor verdergaande samenwerking met buurgemeenten

Bij brief van 14 oktober 2016 heeft het college van b&w van de gemeente Nuth zich gewend tot het college van b&w van Valkenburg aan de Geul (hierna: het College). Daarin is het College verzocht om vóór 1 november 2016 aan te geven of het College bereid is tot vrijwillige samenvoeging met de drie fusiegemeenten.

Bij brief van 26 oktober 2016 heeft het College aan het college van b&w van de gemeente Nuth laten weten dat de rol van de gemeente Valkenburg aan de Geul primair gelegen blijft in de samenwerking met de heuvellandgemeenten. Als bijlage bij voornoemde brief was de reactie van de gemeenteraad gevoegd, zoals die aan gedeputeerde Koopmans is verzonden naar aanleiding van zijn rapport "Besturen blijft vooruitzien". In die reactie heeft de gemeenteraad reeds aangegeven dat de kernen Hulsberg en Schimmert alsmede de omliggende kleinere kernen (hierna tezamen: Hulsberg en Schimmert) onderdeel zouden kunnen gaan uitmaken van de samenwerking en samenhang die reeds bestaat met de andere heuvellandgemeenten.

Naar aanleiding van de reactie van het College van 26 oktober 2016, heeft het college van Nuth bij brief van 8 november 2016 – mede naar aanleiding van de onrust die bestaat in de kernen Hulsberg en Schimmert inzake de voorgenomen herindeling en de aandacht daarover in de media – het College gevraagd of het eerder ingenomen standpunt in de brief van 26 oktober 2016 onveranderd blijft.

In haar reactie in de brief van 18 november 2016 heeft het College bevestigd dat haar standpunt ongewijzigd blijft. Dit betekent derhalve dat het College zich primair nog immer richt op (verdergaande) samenwerking.

De voorgenomen herindeling en samenvoeging van de ONS gemeenten, waarbij de gemeentegrenzen verschuiven, biedt in dat kader een unieke kans voor samenwerking met buurgemeenten.

Gelet op de ontwikkelingen in Hulsberg en Schimmert met betrekking tot de aangekondigde herindeling, de raakvlakken en verbondenheid van deze kernen en hun inwoners met de gemeente Valkenburg aan de Geul alsmede de mogelijk toekomstige vorming van één heuvellandgemeente, maakt dat het gemeentebestuur van Valkenburg aan de Geul Hulsberg en Schimmert, die onderdeel uitmaken van het heuvelland, graag zou verwelkomen binnen haar gemeentegrenzen.

Ondersteund door de toekomstvisie van Valkenburg aan de Geul, is groei in inwoneraantal noodzakelijk voor behoud van de leefbaarheid binnen de gemeente maar ook om de toekomstvisie als groeigemeente te verwezenlijken. Daarin speelt investering in de kwaliteit van natuur en landschap als groen hart in het verstedelijkte gebied in de regio Zuid Limburg een belangrijke rol. De bereidheid tot investeringen op dit vlak sluit bovendien naadloos aan bij de ambities die Valkenburg aan de Geul heeft als Heuvellandgemeente waarin toerisme en recreatie een prominente rol spelen. Hulsberg en Schimmert zouden hierin een grote rol van betekenis kunnen vervullen.

Zoals reeds hiervoor is aangegeven, is in de praktijk reeds sprake van een sterke binding over en weer tussen de gemeente Valkenburg aan de Geul en de inwoners van Hulsberg en Schimmert, die verder strekt dan de werkgelegenheid en het voorzieningen- en leisure niveau die Valkenburg biedt aan de inwoners van deze kernen.

Een formele toetreding van deze kernen tot de gemeente Valkenburg aan de Geul in het proces van de voorgenomen gemeentelijke herindeling in het Heuvelland biedt derhalve additionele kansen met betrekking tot voornoemde binding en speelt een belangrijke rol in de verdere ontwikkeling van deze kernen alsmede in leefbaarheid, cultuur, landschapsbehoud/ontwikkeling en toerisme in de regio Heuvelland en de gemeente Valkenburg aan de Geul.

De gemeente Valkenburg aan de Geul is ervan overtuigd dat het opgaan van Hulsberg en Schimmert in haar gemeente, onverkort past binnen de strategische visie alsmede het groeibeleid van de gemeente Valkenburg aan de Geul.

Wettelijk kader en toetsingscriteria herindeling

Krachtens artikel 123 lid 1 Grondwet kunnen gemeenten bij wet worden opgeheven en nieuwe gemeenten worden ingesteld. In de Wet algemene regels herindeling (hierna: Wet arhi) is geregeld hoe achtereenvolgens betrokken gemeente- en provinciebesturen en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna: de Minister) de voorbereiding tot een herindelingsregeling ter hand kunnen nemen en welke procedureregels in dat verband in acht genomen moeten worden.

Gelet op de rol van de regering als medewetgever bij gemeentelijke en provinciale herindelingen, heeft de Minister het "Beleidskader gemeentelijke herindeling" (hierna: het Beleidskader) vastgesteld, waarin de inhoudelijke criteria zijn opgenomen aan de hand waarvan gemeentelijke en provinciale herindelingen en herindelingsvoorstellen worden getoetst door het kabinet.

Op grond van het Beleidskader wordt een herindelingsvoorstel in ieder geval getoetst aan de volgende vijf criteria:

1. Draagvlak (lokaal, bestuurlijk en maatschappelijk)
2. Interne samenhang/dorps- en kernenbeleid
3. Bestuurskracht
4. Evenwichtige regionale verhoudingen
5. Duurzaamheid

Ad 1: Draagvlak lokaal, bestuurlijk en maatschappelijk

Uit het Beleidskader volgt dat bij een gemeentelijke herindeling niet enkel sprake dient te zijn van bestuurlijk draagvlak, maar een herindeling ook de steun dient te kennen van de betrokken inwoners.

In de aanloop naar de vaststelling van het herindelingsontwerp zoals dat thans ter inzage ligt, is er bij de inwoners in Hulsberg en Schimmert onrust ontstaan met betrekking tot het feit dat de gemeenteraad van Nuth met een bescheiden meerderheid van stemmen, besloten heeft dat zij onderdeel wil uitmaken van de gemeentelijke herindeling met de gemeenten Schinnen en Onderbanken.

Middels een handtekeningenactie heeft maar liefst 50% van de stemgerechtigden in Schimmert zich uitgesproken tegen de voorgenomen herindeling. Een nader ingelaste informatieavond in Schimmert heeft – blijkens diverse media berichten – niet alsnog het gewenste draagvlak in Schimmert weten te creëren.

Ook in Hulsberg leeft het gevoel dat onvoldoende is onderzocht of de inwoners onderdeel willen uitmaken van ONS dan wel onderdeel zouden willen uitmaken van een andere gemeente. In de kern komt het neer op de vraag of aan Hulsberg en Schimmert de ruimte voor zelfsturing wordt gelaten. Valkenburg aan de Geul is van mening dat het herindelingsvoorstel geen recht doet aan dit zeer wezenlijke onderdeel van een herindelingsproces.

In de gemeente Valkenburg aan de Geul is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in Burgerparticipatie en zelfsturing binnen de kernen. Dit heeft inmiddels geleid tot een intensieve afstemming tussen de gemeente en de verschillende kernen. Draagvlak vormt beleidsmatig een belangrijk criterium waaraan nieuw beleid wordt getoetst. Indien de kernen Hulsberg en Schimmert in meerderheid zouden kiezen voor aansluiting bij Valkenburg aan de Geul, dan zou dit ons inziens moeten leiden tot herziening van het ontwerpbesluit herindelingsontwerp.

Bovendien kent de gemeentelijke herindeling geen breed bestuurlijk draagvlak in de gemeente Nuth. Middels een initiatiefvoorstel van de gezamenlijke oppositiepartijen en coalitiepartij VVD, is uiteindelijk met een krappe meerderheid van 9 stemmen voor en 7 stemmen tegen in de raadsvergadering van 31 mei 2016 besloten om aan te sluiten bij het herindelingsproces met de gemeenten Schinnen en Onderbanken. Nota bene de gehele coalitie – behoudens de VVD fractie – bestaande uit het CDA, Groenlinks en Leefbaar Nuth hebben tegen de voorgenomen herindeling gestemd.

Dit maakt derhalve dat Valkenburg aan de Geul grote twijfels plaatst bij de deelname van Nuth, althans Hulsberg en Schimmert aan deze herindeling gelet op het smalle bestuurlijk draagvlak binnen de gemeente Nuth. Daar komt in het bijzonder bij dat naast het bestuurlijk draagvlak, Hulsberg en Schimmert een duidelijk signaal hebben afgegeven door zich tegen de herindeling uit te spreken. Daarbij is aangegeven dat de inwoners van Hulsberg en Schimmert zich beter kunnen identificeren met de gemeente Valkenburg aan de Geul.

Ad 2: Interne samenhang/dorps- en kernenbeleid

Volgens het Beleidskader is het "van betekenis dat de nieuwe gemeente een interne samenhang kent, die identiteit geeft aan de nieuwe bestuurlijke eenheid zonder het belang van dorpen en kernen te miskennen. De aard van interne samenhang van de nieuwe te vormen gemeente kan verschillende uitingsvormen hebben: cultureel, sociaal, economisch, geografisch, enzovoort. Voorkomen moet worden, dat de nieuwe gemeente niet meer is dan een administratieve eenheid waarmee burgers en maatschappelijke organisaties zich niet of nauwelijks verbonden voelen."

Met betrekking tot Hulsberg en Schimmert wordt te dien aanzien verwezen naar hetgeen onder ad 1 naar voren is gebracht. Gelet op het voorgaande stelt de gemeenteraad van Valkenburg aan de Geul zich op het standpunt dat onvoldoende onderzoek is gedaan naar de maatschappelijke binding en samenhang van Hulsberg en Schimmert met de nieuw te vormen ONS gemeente en dat in de voorbereidingsfase van het Herindelingsontwerp duidelijk naar voren is gekomen dat een dergelijke binding en samenhang van Hulsberg en Schimmert met de overige kernen van ONS ontbreekt.

Ad 5: Duurzaamheid

Uit het Beleidskader volgt dat de toetsingsmaatstaf duurzaamheid van de nieuw te vormen gemeente "nadrukkelijk ook een regionaal aspect heeft". Aldus het Beleidskader betekent dit dat "afwegingen met betrekking tot duurzaamheid ook in een regionale context inzichtelijk moeten worden gemaakt in het herindelingsadvies." Dit betekent volgens het Beleidskader dat "ten aanzien van het herindelingsvoorstel dus ook vooraf zal moeten worden getoetst of er sprake is van andere gemeenten die bij het herindelingsadvies betrokken zouden moeten worden." Laatstgenoemde beoordeling in het kader van een duurzame fusiegemeente in verhouding tot de buurgemeenten gaat verder dan enkel de vraag of een buurgemeente zich wil aansluiten bij de nieuw te vormen fusiegemeente.

Gesterkt door de signalen uit Hulsberg en Schimmert, stelt de gemeenteraad van Valkenburg aan de Geul zich op het standpunt dat zij onvoldoende is betrokken in het herindelingsproces. Dit nu louter is geïnformeerd of Valkenburg onderdeel zou willen uitmaken van de thans te vormen fusiegemeente, zonder daarbij te onderzoeken of de herindeling aanleiding geeft om Hulsberg en Schimmert geen onderdeel te laten maken van de voorgenomen herindeling wegens het ontbreken van voldoende draagvlak in deze kernen.

Afronding

Gelet op het voorgaande spreekt de gemeenteraad van Valkenburg aan de Geul hierbij uitdrukkelijk uit onderdeel te willen maken van de voorgenomen gemeentelijke herindeling, in die zin dat bij de grenscorrectie die plaatsvindt in het kader van voornoemde herindeling, Hulsberg en Schimmert binnen het grondgebied van de gemeente Valkenburg a/d Geul komen te vallen, met alle verantwoordelijkheden die daarbij voor rekening en risico van de gemeente Valkenburg aan de Geul komen.

Het voorgaande neemt niet weg dat de gemeenteraad van Valkenburg aan de Geul zijn waardering uitspreekt voor de bestuurlijke daadkracht van de raden van de ONS-gemeenten inzake het ingezette herindelingstraject.

Hopende dat de zienswijze leidt tot heroverweging als verwoord, verblijven met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders
van Valkenburg aan de Geul,

L.T.J.M. Bongarts
algemeen directeur/gemeentesecretaris

drs. M.J.A. Eurlings
burgemeester